

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Lvcæ Pinelli Societatis Iesv Theologi, De Virtute Sev
Energia, & admirandis Sacrosanctæ Missæ effectibus,
Libri Duo**

Pinelli, Luca

Coloniæ, Anno M.D.CVIII.

XVIII. Cui Missam Sacerdos applicare sit obligatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46295](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46295)

ei^{us} altera consecrata sit, tum alius Sacerdos, quod reliquum erat, perficere debet, & Missam absolueret, nisi non sit ieiunus: necessitas enim perficiendi Sacrificium maior est, quam ut ieiuno stomacho communicetur, cum Sacrificium nullo modo manere debeat imperfectum.

Cui Missam applicare Sacerdos sit obligatus.

CAP. XVIII.

Multis de causis Sacerdos ad applicandam alicui Missam obligari potest. Primò, ex obedientia; certum enim est, Superiorem, qui iurisdictionem habet, commendare posse Sacerdoti sibi subiecto, ut Missam alicui applicet; in quo casu Sacerdos obedire tenetur, & offerre pro quo iubet Superior offerri.

Secunda causa talis obligationis potest esse Charitas, si nimirum ingens aliqua necessitas urgeat, ut pro communi bono aliquis obligari se sentiat, cum precibus simul Missæ Sacrificium con-

iungere, quò facilius Diuina Maieſtas ad miſericordiam inflectatur; quam hic caſus rariffimè contingat; & tum ex tali caſa Charitatis, nemo omnino à generali iſta oblatione huius Sacrificij eſt excluſedus, ijs ſolis exceptis, qui ab Eccleſia excluſi ac præciſi ſunt, veluti dictum eſt ſupra, Cap. 5.

Tertiò ex voto naſci poteſt talis obligatio Sacerdoti, quo ſe pro aliquo Miſſam dicturum promiſit, & obſtrinxit. Cùm enim Miſſa ſit opus Religionis, & quidem pium, nihil obſtat, quò minus materia voti eſſe poſſit. Et cùm tale votum ſit de re graui, etiam obligare poteſt ſub pœna peccati mortalis.

Quarto ex promiſſione ſimplici originem trahere poteſt talis obligatio, quando nimirum ea ſit cum animo ſe obligandi ad dicendam pro aliquo Miſſam. Vbi notandum eſt, nò ſemper eiuſmodi promiſſionem ſimplicem in conſciètia obligare, veluti ſi quis dicat: Ego pro te Miſſam legam; modus enim iſte loquendi eſt, quo vti ſubinde ſolemus, ne nos difficiles præbere velle videamur,

mur,
non ob
qui pe
hac ſu
dicat,
enim i
eſt aut
dicere
dictur
vt eiuſ
aliud,
clarati
intenti
di prop
tum qu
ligat,
temere
mittitu
ligandi
vera eſt
ſcientia
Quin
ſci pote
riam: Se
nia ſeu
obligat
in heb

mur, & talis promissio in conscientia non obligat, nisi promittens sciat eum, qui petijt, Missam alicui debere, quam hac sua fretus promissione neque ipse dicat, neq; dici per alium procuret; tum enim is, qui Missam promisit, obligatus est aut Missam dicere, aut ei, cui Missam dicere promisit, significare, se eam non dicturum. Deinde etiam fieri potest, vt eiusmodi simplex promissio nihil sit aliud, quam simplex quædam animi declaratio, qua quis vtitur, sine tamen intentione se obligandi, ita vt eiusmodi propositum mutare non possit; & tum quoque non est promissio, quæ obligat, nisi quatenus propositum non est temerè mutandum. Quando verò promittitur Missa cum intentione se obligandi ad id, quod promittitur, tum vera est promissio, quæ obligat in conscientia.

Quintò, ex iustitia commutativa nasci potest talis obligatio, idque bifariam: Semel, respectu alicuius Capellania seu Beneficij fundati & instituti cù obligatione, toties celebrandi Missam in hebdomade pro fundatoribus, aut

bene-

benefactoribus eius; vnde tale Beneficium recipiens, obligatur ad Missam toties celebrandam. Omne enim Beneficium transit cum onere suo, & obligatione. Secundò, respectu stipendij particularis, quod datur pro dicenda Missa, & tum vtraque pars obligatur ad satisfaciendum. Quemadmodum enim qui pro Missa aliqua stipendium promittit, ex iustitia illud soluere tenetur; ita etiam Sacerdos stipendium illud accipiens, ex iustitia obligatur sua se promissione liberare, dicendo videlicet Missam pro eo, à quo stipendium accepit. In qua sententia omnes Theologi ac Canonistæ conueniunt. In omnibus hisce obligationibus Sacerdos applicare valorem Missæ tenetur: vnde nequam sufficere, si suam duntaxat actionem, aut laborem applicet, quem adhibet in dicenda Missa; nec satisfacere, si Orationes tantum Missæ applicet; qui enim Missam petit, aut stipendium pro ea soluit, totum Missæ valorem & effectum requirit.

Circa vltimum hoc dubia aliquot suboriuntur. Primò, quomodo à Simo-

nia excusari possit, qui stipendium, id est, rem temporalem pro Missa, quæ est res spiritualis accipit? Neque valet hîc, quod alicui id licere dicunt, modò ne pactum aliquod interueniat; semper enim tacitum pactum hîc interuenit, aut concurrit: qui enim stipendium dat, is dat stipendium cum animo obligandi Sacerdotem ad dicendam Missam; & qui recipit stipendium, id recipit cum animo obligandi se ad dicendam Missam pro isto stipendio, id quod nihil aliud est, quàm pactum tacitum, quod de iure inducit obligationem. Ad hanc difficultatē aliqui respondent, duo in Missa considerari posse: primum est sacrum & spirituale, ipsum scilicet Sacrificium & fructus Missæ; secundum corporale est ac materiale, videlicet labor & occupatio Sacerdotis. Iam stipendium, quod datur, non datur pro Sacrificio & eius effectu: sic enim aperta Simonia futura est; sed pro labore & occupatione Sacerdotis. Quemadmodum quando venditur Calix consecratus, venditur tantum illud materiale, & non illud quod sacrum habet; si verò venderetur
pluric

pluris quàm valet, ob id, quia sit consecratus, iam Simonia erit. Alij respondent: stipendium solui non tanquàm pretium Missæ, sed tanquam rem ad sustentationem Sacerdotis necessariã. Sacerdos enim, qui non habet unde viuat, Altari deseruire nequit. Vnde S. Paulus, 1. Cor. 9. dicit: *Qui altario deseruiunt, cum altario participant.* Et ratio ipsa naturalis postulat, vt cui seruit homo, ab eodem etiam habeat alimentum. Si ergo Sacerdos ministerium suum, videlicet sacrificandi, applicet in utilitatem Petri, etiam ab eo sustentari meretur. Hinc Christus Lucæ cap. 10. inquit: *Dignus est operarius mercede sua.* Et hanc secundam opinionem tueatur Suarez disputat. 86. sect. 1. §. Ad autoritates. Item alij plures, qui ab eo citantur.

Hinc nascitur secundum dubium, quod est tale: Si stipendium datur ad Sacerdotis sustentationem, iam Sacerdotes diuites cum bona conscientia pro dicenda Missa recipere stipendium non possent, quoniam absque isto stipendio abundè habent unde viuat. Sunt qui hac

ratione

ratione
diuiti
cenda
cessari
Vera a
quam t
quem t
quæst. c
Suarez
seritur
patrim
Missæ s
doti en
betur a
reciper
tollunt
pari me
men id
re prob
operari
Sacerde
ex redi
enim is
di id, qu
uit. Ver
lis Miss
brat Sa

ratione moti, putauerint Sacerdotibus diuitibus non licere stipendium pro dicenda Missa accipere; aut si accipiāt, necessariò id in pauperes esse erogādum. Vera autem hac de re sententia illa est, quam tenet S. Thomas, Quodl. 6. art. 10. quem sequitur Soto libr. 9. de Iustitia; quæst. 6. art. 7. Nauarrus cap. 23. num. 102. Suarez vbi supra, sect. 3. qua scilicet asseritur, Sacerdotem, etsi diues sit ex patrimonio, nihilominus tamen pro Missa stipendium posse accipere. Sacerdoti enim deseruiēti Altari, de iure debetur alimentum. Ergo illud etiā potest recipere: diuitiæ enim, quas habet, non tollunt illud ius accipiendi stipēdium, pari modo vt miles, etsi diues sit, nō tamen idcirco stipēdium militare recipere prohibetur, dicente Christo: *Omnis operarius dignus est mercede sua*. Idem de Sacerdote sentiendum est, qui diues est ex redditibus suis Ecclesiasticis: redditus enim isti non auferunt illi ius recipiendi id, quod debetur ei, qui Altari inseruiuit. Veruntamen hoc, quod dico, de illis Missis est intelligendum, quas celebrat Sacerdos extra Beneficij sui obligatione

gatio-

gationem: cum certum sit, pro ijs Missis, ad quas Beneficij sui ratione est obligatus, stipendium nullum recipere posse; quippe pro quibus ab ipso Beneficio stipendium habeat: alioquin enim duplicatum reciperet stipendium, id quod non licet, vt postea demonstrabitur.

Tertium dubium hoc est: Quod igitur est iustum Missæ pretium? Respondeo, quod lege super ea re potestatem habentis constitutum est. Eam autem habet potestatem Papa per omnes Ecclesias, & Episcopi per suas Dioceses. Dico secundo: Si nulla lege tale pretium aut stipendium est ordinatum, tum id, quod datur atque accipitur ex communi consuetudine, esse æstimandum à personis prudentibus & timētibus Deum; quippe cum communis consuetudo legi æquiparetur. Aduertendum hinc est, hanc stipendij taxationem, non ita strictè ac præcisè accipiendam esse, vt si quis aliquid vltra constitutam taxationem dare velit; aut si Sacerdos minus accipere contentus sit, quam stipendij ferat æstimatio, id fieri nullo modo possit; pro-

propter
ceder
possit.
vtilis e
det; &
iustam
ausit.

Præ
dum in
pretium
medioc
esse stip
rigoro
iusta su
beat off
rigoro
edificat
dioceri
Sacerdo
quam se
pere po
pluribu
tegra se
poterit
celebra
uenire t
Missis le

propterea quod vnusquisque iuri suo
cedere, & quod suum est, cui vult, dare
possit. Aestimatio autem ista eò tantum
utilis est, ne, qui dat stipendium, minus
det; & ne, qui recipit stipendium, vltra
iustam taxationem postulare aliquid
audeat.

Præterea notandum est, quemadmo-
dum in venditione rerum temporalium
pretium iustum aliud est infimū, aliud
mediocre, aliud summum: sic etiam hinc
esse stipendium infimum, mediocre, &
rigorosum, aut summum, quæ omnia
iusta sunt. Vnde Sacerdos, ne cui præ-
beat offendiculum, non debet de pretio
rigoroso seu summo contendere, sed ad
edificationem proximi infimo, vel me-
diocri esse contentus. Itē hinc est, quod
Sacerdos pro vna Missa non amplius
quàm semel integrum stipendium acci-
pere possit, siue ab vna persona, siue à
pluribus. Si quis ergo duo stipendia in-
tegra soluat, nequaquam satisfacere
poterit Sacerdos vnā Missam duntaxat
celebrando: contractus enim hic inter-
uenire tacitus præsumitur de duabus
Missis legendis, & non vna sola; alio-
quin.

quin enim qui stipendium soluit, contra ius & æquum, vnius Missæ fructibus defraudaretur.

Quartò dubitatur: Possintne Sacerdotes pauperes pro vna Missa accipere stipendium duplicatum? Fuerunt aliqui in illa sententia, vt putauerint, vno stipendio ad sacerdotis sustentationem non sufficiente, tot licere Sacerdoti sumere stipendia, quot pro se ac familia sua sustentanda sufficiunt; alioquin enim Sacerdos pauper mendicare, & parum deceter viuere cogeretur, quod prohibetur à S. Concilio Trid. sess. 21. cap. 2. de Reform. Cui consentit etiam S. Paulus, vbi dicit: *Qui deseruiunt altario, cum altario percipiunt.* In hac sententia est Soto libr. 9. de Iust. q. 3. art. 1. in fine. Veruntamen & in 4. distinct. 14. q. 2. art. 1. ponit limitationem quandam, seu exceptionem talem, quando scilicet, qui dat stipendium, expressè totam Missam requirit, & Sacerdos eam promittit; Alij aliter sentiunt, quorum probabilior videtur esse sententia, quæ tuetur Nauarrus cap. 25. num. 95. Cordubensis quæst. 4. dub. 2. & Suarez, qui
disp.

disp. 8.
peren
sumen
ordin
ne sit
iam bo
mino
non pa
conce
quod à
tutum
rari er
cerdos
pendia
neque
iusta m
plura
pendi
duntax
cerdot
supple
rabatu
dicere
supple
Sec
sa stipe
eo, qu

disp. 86. sect. 4. duo dicit. Primò, pauperem ob paupertatem non posse plus sumere pro dicenda Missa, quàm lege ordinatum, vel approbatà consuetudine sit receptum: quia si faceret secus, iam bonasumeret alterius inuito domino: at ius sumendi bona alterius, non paupertas, sed extrema necessitas concedit. Iam si iustum stipendium est, quod à lege vel còsuetudine est constitutum, tum vltra illud aliud sumere, furari erit. Non ergo, quia pauper est Sacerdos, pro vna Missa plura integra stipendia potest accipere, quemadmodum neque operarius ob paupertatem plus iusta mercede accipere potest. Dico plura integra stipendia, quia si vnus stipendium integrum non soluat, sed eius duntaxat partem, tum licitum est Sacerdoti ab alijs accipere id, quod ad supplendum iustum stipendium desiderabatur, & Missam pro omnibus illis dicere, qui reliquam stipendij partem suppleuerunt.

Secundò dicit Suarez, iustum Missæ stipendium non esse metiendum ex eo, quod Sacerdoti ad sustentationem

tota

tota illa die est necessarium: Missa enim instituta non est hoc fine, ut tota ea die sustentetur Sacerdos. Præterea Sacerdos neque totâ die, neque magna eius parte circa dicendam Missam occupatur, unde reliquam diei partem honesto alicui exercitio ad procurandum sibi victum poterit impendere, maximè cum id Sacri Canones concedant, uti videre est Cap. *Clericus victum, dist. 91*. Demum totum hoc negotium Ecclesiæ cõsuetudine constabatur, qua in multis locis taxatum est Missæ stipendium, nulla habita ratione eius, quod Sacerdoti ad sustentationem suam per vnam diem est necessarium, eum multis in locis vnus tantum Iulij stipendium pro dicenda Missa constitutum esse videamus, qui sanè ad vnus diei sustentationem minimè est sufficiens.

Quintò quæritur: An Sacerdos aliquis, qui hodie à nemine stipendium accepit, Missam, quam celebrat, applicare possit ei, qui primus daturus illi sit stipendium? aut: Possitne sibi ita applicationem eius Missæ reseruare, ut sequenti die recipiens ab aliquo stipendium pro dicenda

dicendo
Ego t
ri? Hoc
Nauar
ragon.
lib. 9. c
Rodrig
rectè p
quem r
tum &
præsen
Secund
trarian
bensis
titur qu
Missæ c
cuius f
ticular
clesiæ t
terius r
solus P
que ma
lium ce
tentiæ r
quisque
sa dicen
nè, si r

dicenda Missa, dicere apud se possit: Ego tibi applico Missam, quam dixi heri? Hoc, inquam, an liceat, queritur? Pet. Nauarrus lib. 2. de Restit. c. 2. n. 169. Aragon. 2. 2. q. 8. art. 3. Henric. Henricquez lib. 9. de Missa c. 21. num. 2. & Emanuel Rodrigues, in Summa, c. 252. §. 2. id fieri rectè posse existimant: quia Deus (apud quem nulla est distinctio inter præteritum & futurum, sed omnia habet pro presentibus) applicet fructum Missæ secundum intentionem Sacerdotis. Contrariam sententiam defendit Cordubensis lib. 1. Quæstionar. q. 4. dub. 6. nititur que hac ratione; quia Sacrificium Missæ consistit in actione transeunte, cuius fructus si à Sacerdote alicui particulari personæ non applicetur, in Ecclesiæ thesaurum reponitur, in quo ulterius nihil iuris habet Sacerdos, sed solus Pontifex. Quæ sententia mihi quoque magis arridet, ob communem fidelium consensum, quem huic quoque sententiæ magis fauere verisimile est: vnusquisque enim stipedium soluit pro Missa dicenda, non autem pro dicta. Et sanè, si nonnulli scirent se stipendia pro

Missâ soluturos iam dicta, credo id eos non persoluturos. Ut enim concedam, posse aliquem capacem fieri fructuum Missâ iam dictâ, non minus ac Missâ, quæ est adhuc dicenda; nihilominus tamen hac ratione multis non satisfieret, qui videlicet ipsi quoque eius celebratione interesse desiderant, propriaque deuotione fructum eius ampliore reddere; quod facere non possunt, si heri, aut alia die dicta sit Missâ. Præterea, si Sacerdos aliquis hodie recitaret peccatorum Absolutionem, eamque applicaret ei, qui primò sibi sit confessurus; aut si postera die confitenti, hesternæ diei Absolutionem applicaret, certum est, consentientibus omnibus Theologis, eiusmodi Absolutionis applicationem nullius esse momenti. Similiter quoque non valet hic modus celebrandi Missâ. Adde quòd Henricquez, de hac loquens sententia, etsi ipse quoque vnus sit ex eius auctoribus, nihilominus tamen dicit, eam ab Episcopis prohiberi debere, quo manifestè indicat, eam sibi tutam satis non videri.

Sexto

Sexto
com
tiam
quam
missio
accept
ma sua
eiusm
lius in
ratur,
gentia
dunda
Missâ
porale
quod p
vel no
illa M
eorum
mitatu
dius, e
modat
fert pa
decuba
rati re
ex poe
libera
gro me

Sextò queritur: Cuiusmodi peccatum committit Sacerdos, qui per negligentiam differt pro aliquo dicere Missam, quam dicere est obligatus, vel ex promissione, vel propter stipendium iam acceptum? Emanuel Rodrigues in Summa sua, part. 1. cap. 252. §. 7. putat eiusmodi peccare mortaliter, si per illius inaduertentiam notabiliter differatur, propter damnum, ex tali negligentia ad eum, cui Missa debebatur, redundans: fieri enim poterat, ut per istam Missam notabile aliquod bonum temporale vel spirituale fuisset consecutus quod per negligentiam talis Sacerdotis, vel non consequitur; (quia fortè nunc illa Missa cumulata, aut stipata non sit eorum, quæ ante fecerat, bonorum committatu;) vel cõsequitur quidem, sed tardius, ex quo etiã non mediocriter incommodatur: quemadmodũ plurimum refert pauperis alicui^o opificis, ex morbo decubentis, si integro mense citius sanitati restituatur: Fortè etiã anima aliqua ex poenis Purgatorijs ista Missa poterat liberari; iam verò exiguum nõ est, integro mense citius à tãtis poenis liberari.

I 3

Vnde

Vnde colligitur, grauitè eum peccare Sacerdotem, qui citra causam diutius, quàm par sit, differt Missas, quas dicere est obligatus.

Septimò quæritur: Quid peccati committat Sacerdos, qui defraudat aliquem Missa, id est, qui accepto Iulio Missam planè nõ dicit? Ex vna parte videtur esse veniale; quia vnus Iulius non sit materia peccati mortalis. Ex altera verò parte videtur esse mortale; quia aliquem Missæ fructibus defraudat, qui sunt inæstimabiles: quemadmodum etiam Satisfactio pro pœna, item boni alicuius tam spiritualis quàm corporalis impetratio. Respondeo cum Petro Nauarro, lib. 2. de Restit. cap. 2. num. 380. si qui Iulium dedit, sciens Missam non esse dictam, neque dicendâ, procuret alio modo vt dicatur, signum est, eum id damni parui facere, & tum non peccabit mortaliter Sacerdos, videns eam Missam ab alio dici. Si verò qui stipendium dedit, nesciat Missam illam non fore dicendam, tum peccabit mortaliter, propter ingens damnum, quod eum committere iam diximus. Si tamen ei, qui stipendium

soluit

soluit
Missam
dem,
cato li
est vsu

De M

P Rin
cess
cerdot
Respon
ex natu
posse, c
re enir
crifici
huius S
perfice
de iure
fariò M
qui fac
guntin
lus offe
Missæ a
dicet S
te frat

soluit pro dicenda Missa, significet, se Missam non dicendum, à mortali quidem, non tamen ab omni prorsus peccato liberabitur, propter Fraudem, qua est usus.

De Ministro administrante Sacerdoti celebranti Missam.

CAP. XIX.

PRIMO queritur in hoc Capite, an necessario requiratur aliquis, qui Sacerdoti Missam celebranti inseruiat? Respondeo, hoc Sacrificium, in quatum ex natura sua, à solo Sacerdote perfici posse, citra alterius ministerium: offerre enim, consecrare, & consumere Sacrificium, (in quibus essentia & natura huius Sacrificij consistit,) citra Ministrum perficere potest Sacerdos. Deinde dico, de iure Ecclesiastico & positivo necessario Ministrum aliquem adhibendum, qui sacrificanti inseruiat. Vnde in Moguntino Concilio l. ca. 43. Sacerdos solus offerre prohibetur: si enim nemo Missæ adsistat, quomodo (inquit Cõcil.) dicet Sacerdos: *Dominus vobiscum? Orate fratres? Sursum corda?* Præterea com-